

INFORMACJA DODATKOWA

I.	Wprowadzenie do sprawozdania finansowego, obejmuje w szczególności:
1.	
1.1	nazwa jednostki
	Gmina Tomaszów Lubelski
1.2	siedziba jednostki
	Tomaszów Lubelski
1.3	adres jednostki
	ul. 29 Listopada 9, 22-600 Tomaszów Lubelski
1.4	podstawowy przedmiot działalności jednostki
	Art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
2.	wskazanie okresu objętego sprawozdaniem
	01.01.2023 r. – 31.12.2023 r.
3.	wskazanie, że sprawozdanie finansowe zawiera dane łączne
	Sprawozdanie finansowe zawiera dane łączne jednostek budżetowych: Urząd Gminy Tomaszów Lubelski, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Lubelskim, Środowiskowy Dom Samopomocy w Szarowoli, Gminna Noclegownia w Szarowoli, Gminny Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół w Tomaszowie Lubelskim, Szkoła Podstawowa w Łaszczówce, Szkoła Podstawowa w Podhorcach, Szkoła Podstawowa w Sabaudii, Szkoła Podstawowa w Typinie, Szkoła Podstawowa w Pasiekach, Szkoła Podstawowa w Rogóźnie, Szkoła Podstawowa w Majdanie Górnym, Szkoła Podstawowa w Szarowoli.
4.	omówienie przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, w tym metod wyceny aktywów i pasywów (także amortyzacji)
	W jednostkach organizacyjnych Gminy Tomaszów Lubelski przyjęto następujące zasady rachunkowości: - Środkami trwałymi w jednostce budżetowej są środki o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy o rachunkowości oraz środki trwale stanowiące własność skarbu państwa lub jednostki samorządu terytorialnego w stosunku do których jednostka wykonuje uprawnienia właścicielskie, niezależnie od sposobu ich wykorzystania. - Środki trwale stanowiące własność skarbu państwa lub jednostki samorządu terytorialnego otrzymane nieodpłatnie, na podstawie decyzji właściwego organu wycenia się w wartości określonej w decyzji, a w przypadku nieokreślenia tej wartości w decyzji według ceny sprzedaży takiego samego lub podobnego środka trwałego. - Środki trwale oraz wartości niematerialne i prawne umarza się i amortyzuje przy zastosowaniu stawek określonych w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych. Okresy, stawki i metodę inwentaryzacji poszczególnych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych ustala się na dzień przyjęcia środka trwałego do używania. Rozpoczęcie amortyzacji nowo przyjętych środków trwałych następuje od miesiąca następującego po miesiącu w którym dokonano przyjęcia środka trwałego do używania. Zakończenie amortyzacji środka trwałego następuje z chwilą zrównania odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych z wartością początkową środka trwałego lub przeznaczenia środka trwałego do sprzedaży, likwidacji do miesiąca w którym dokonano tej operacji. Jednostka budżetowa nalicza umorzenie i amortyzację środka trwałego jednorazowo za okres całego roku na koniec roku obrotowego. Nie umarza się gruntów, wieczystego użytkowania gruntów oraz dóbr kultury. - Środki trwale oraz wartości niematerialne i prawne umarza się i amortyzuje jednorazowo za okres całego roku w grudniu. - Nabyta aktualizacja lub modyfikacja oprogramowania przeprowadzona przez osoby trzecie niezwiązana z udzieleniem nowej licencji ani przeniesieniem praw autorskich zaliczana jest bezpośrednio w koszty. Modyfikacja oprogramowania, która wiąże się z udzieleniem nowej licencji lub przeniesieniem praw autorskich, stanowi samodzielny tytuł wartości niematerialnych i prawnych. - Jednorazowo, przez spisanie w koszty w miesiącu przyjęcia do używania umarza się:

- książki,
 - środki dydaktyczne,
 - odzież i umundurowanie,
 - meble i dywany,
 - pozostałe środki trwałe i wartości niematerialne i prawne o wartości nieprzekraczającej wielkości ustalonej w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych, dla których odpisy amortyzacyjne są uznawane za koszt uzyskania przychodu w 100 % ich wartości w miesiącu oddania do używania.
7. Wartość początkową środków trwałych i dotychczasowe odpisy umorzeniowe aktualizuje się na zasadach określonych w odrębnych przepisach, a wyniki aktualizacji odnosi się na fundusz jednostki.
 8. Ewidencję bilansową gruntów prowadzi się wyłącznie w Urzędzie Gminy, w pozostałych jednostkach ewidencję pozabilansową.
 9. Grunty, budynki i budowle podlegają inwentaryzacji w drodze weryfikacji stanu tych składników majątkowych. Weryfikację przeprowadza pracownik posiadający dokumentację tych środków trwałych (dowody źródłowe, ewidencję analityczną). Przeprowadzenie weryfikacji dokumentuje się protokołem przeprowadzenia weryfikacji, w którym należy ująć stan przed weryfikacją i po jej dokonaniu oraz ewentualne różnice. Weryfikację gruntów budynków i budowli przeprowadza się na ostatni dzień każdego roku.
 10. Nie dokonuje się odpisów aktualizujących należności z tytułu dochodów i wydatków budżetowych, a odpisy aktualizujące należności na rzecz funduszy tworzonych na podstawie ustaw obciążają te fundusze. Inne należności ujęte na koncie 201, 234, 240 mogą być aktualizowane w przypadku uznania ich za wątpliwe. Jednostka budżetowa nie tworzy rezerw na należności, odpisów aktualizujących dokonuje na koncie 290.
 11. Odsetki od należności i zobowiązań, w tym również tych, do których stosuje się przepisy dotyczące prawa podatkowego, ujmuje się w księgach rachunkowych w momencie ich zapłaty lub w wysokości odsetek należnych na koniec kwartału.

Zasady wyceny aktywów i pasywów, amortyzacji oraz ustalania wyniku finansowego

1. Środki trwałe, oraz pozostałe środki trwałe, z zastrzeżeniem pkt 2 oraz wartości niematerialne i prawne wycenia się według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, a w przypadku środków trwałych stanowiących własność skarbu państwa lub jednostki samorządu terytorialnego otrzymanych nieodpłatnie na podstawie decyzji właściwego organu wyceny tych środków dokonuje się według wartości określonej w decyzji; w przypadku braku wartości w decyzji o nieodpłatnym przekazaniu przyjmuje się do wyceny cenę sprzedaży takiego samego lub podobnego środka trwałego. Poniesione koszty na ulepszenie, adaptację lub modernizację podwyższają wartość środka trwałego. Aktualizacji wyceny wartości środka trwałego dokonuje się na podstawie odrębnych przepisów. W bilansie wartość środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych wykazuje się w wartości netto (pomniejszonej o umorzenie).
2. Na dzień bilansowy wartość gruntów określa się w sposób następujący:
 - a) wartość zmniejszenia stanu gruntów w danym roku w wyniku ich zbycia oraz wartość zwiększenia stanu gruntów w danym roku w wyniku ich komunalizacji - według wartości godziwej (kwocie, za jaką dany składnik aktywów mógłby być wymieniony, a zobowiązanie uregulowane na warunkach transakcji rynkowej, pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi, niepowiązanymi ze sobą stronami
 - b) wartość zwiększenia stanu gruntów w danym roku w drodze ich nabycia według ceny nabycia,
 - c) wartość zwiększenia stanu gruntów w drodze nieodpłatnego otrzymania od innych niż Skarb Państwa lub Jednostka Samorządu Terytorialnego osób fizycznych i prawnych lub jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej według wartości rynkowej z dnia nabycia,
 - d) zwiększenie wartości gruntów otrzymanych nieodpłatnie od Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego w wartości określonej w decyzji właściwego organu; ; w przypadku braku wartości w decyzji o nieodpłatnym przekazaniu przyjmuje się do wyceny cenę sprzedaży takiego samego lub podobnego środka trwałego.
3. Księgi inwentarzowe, z zastrzeżeniem ust. 4, prowadzi się dla pozostałych środków trwałych umarzanych w 100%, których wartość jest nie niższa niż 500 zł.
4. Bez względu na wartość księgi inwentarzowe prowadzi się dla pozostałych środków trwałych nabytych w drodze realizacji projektów, programów lub działań realizowanych z udziałem środków Unii Europejskiej i innych środków niepodlegających zwrotowi oraz wartości niematerialnych i prawnych umarzanych w 100%

	procentach 5. Inwestycje rozpoczęte (środki trwałe w budowie) wycenia się na dzień bilansowy w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, pomniejszonych o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. 6. Na dzień nabycia lub powstania inwestycje długoterminowe ujmuje się w księgach rachunkowych w cenach nabycia (można również stosować cenę zakupu, jeżeli koszty przeprowadzenia i rozliczenia transakcji nie są istotne). 7. Na dzień bilansowy, na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości, udziały w innych jednostkach oraz inne inwestycje zaliczane do aktywów trwałych wycenia się w cenie nabycia, pomniejszonej o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości, czyli w cenie nabycia netto. 8. Na dzień nabycia lub powstania inwestycje krótkoterminowe ujmuje się w cenach nabycia lub zakupu, jeżeli koszty przeprowadzenia lub rozliczenia transakcji nie są istotne. Inwestycje krótkoterminowe, zgodnie z art. 28 ust. 1 pkt 5 ustawy o rachunkowości wycenia się nie rzadziej niż na dzień bilansowy według ceny nabycia. 9. Zapasy rzeczowych składników aktywów obrotowych na dzień nabycia lub powstania zgodnie z art. 28 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości ujmuje się w księgach rachunkowych według cen nabycia lub kosztów wytworzenia. Rzeczowe składniki aktywów obrotowych (materiały) wycenia się według ich wartości wynikającej z ewidencji. 10. Należności wycenia się według kwot wymaganej zapłaty; na koniec kwartału należności te podlegają aktualizacji poprzez doliczenie odsetek. 11. Zobowiązania wycenia się według kwot wymagalnej zapłaty. 12. Środki pieniężne wycenia się według wartości nominalnej. 13. Kapitały (Fundusze własne) wycenia się nie rzadziej niż na dzień bilansowy w wartości nominalnej. Kapitały (fundusze własne) ujmuje się w księgach według ich rodzajów i zasad określonych przepisami prawa. 14. Należności i zobowiązania oraz inne składniki aktywów i pasywów wyrażone w walutach obcych wycenia się nie później niż na koniec kwartału według zasad obowiązujących na dzień bilansowy. Zgodnie z art. 30 ust. 1 ust. 1 ustawy o rachunkowości na dzień bilansowy składniki aktywów i pasywów wyrażone w walucie obcej wycenia się po kursie średnim ustalonej dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień. W pierwszym miesiącu po kwartale księgowania dotyczące różnic kursowych z wyceny podlegają wystornowaniu (kolejna wycena odnosi się do kursów historycznych). Różnice kursowe powstałe przy zapłacie należności i zobowiązań w walutach obcych, jak również sprzedaży walut, zalicza się odpowiednio do przychodów lub kosztów finansowych, a w uzasadnionych przypadkach – do kosztu wytworzenia produktów lub ceny nabycia towarów, a także ceny nabycia lub kosztu wytworzenia środków trwałych, środków trwałych w budowie bądź wartości niematerialnych i prawnych, i rozlicza się na koniec każdego miesiąca. 15. Przyjmuje się następującą metodę prowadzenia ewidencji analitycznej rzeczowych aktywów obrotowych: zakupione materiały (towary) są bezpośrednio po zakupie zaliczane w ciężar właściwego konta kosztów (art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o rachunkowości). Na koniec roku przeprowadza się inwentaryzację nieużytych materiałów, towarów i wprowadza na stan zapasów, korygując koszty o wartość tego stanu pod datą ostatniego dnia danego roku. W następnym roku nie później niż pod datą ostatniego dnia roku odnosi się odpowiednio w koszty. 16. Ustala się następujące zasady ewidencji i rozliczania kosztów: ponoszone koszty ujmowane są na kontach zespołu 4 – „Koszty według rodzajów i ich rozliczanie”. 17. W przypadku postawienia jednostki w stan likwidacji aktywa zostają wycenione według zasad określonych dla jednostek kontynuujących działalność, chyba że przepisy o likwidacji jednostki stanowią inaczej. 18. Wynik finansowy ustalany jest na koncie 860 „Wynik finansowy” zgodnie z wariantem porównawczym rachunku zysków i strat. 19. Rachunek zysków i strat (wariant porównawczy) sporządzany jest według wzoru określonego rozporządzeniem w sprawie szczególnych zasad rachunkowości.
5.	inne informacje
	Wszystkie istotne informacje przedstawiono powyżej
II.	Dodatkowe informacje i objaśnienia obejmują w szczególności:
1.	

1.1.	szczegółowy zakres zmian wartości grup rodzajowych środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych, zawierający stan tych aktywów na początek roku obrotowego, zwiększenia i zmniejszenia z tytułu: aktualizacji wartości, nabycia, rozchodu, przemieszczenia wewnętrznego oraz stan końcowy, a dla majątku amortyzowanego – podobne przedstawienie stanów i tytułów zmian dotychczasowej amortyzacji lub umorzenia
	Wartość środków trwałych: Stan początkowy (po odliczeniu amortyzacji): 102.255.960,30 zł, zwiększenie 1.643.327,15 zł, stan końcowy 103.899.287,45 zł, w tym: - Grunty: Stan początkowy 25.828.393,46: zł, zwiększenie 259.327,04 zł, stan końcowy: 26.087.720,50 zł, - Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej: Stan początkowy: 72.394.425,46 zł, zmniejszenie 1.154.774,30 zł, stan końcowy: 71.239.651,16 zł, - Urządzenia techniczne i maszyny: Stan początkowy: 2.340.073,05 zł, zwiększenie 2.746.733,12 zł, stan końcowy: 5.086.806,17 zł, - Środki transportu: Stan początkowy: 1.650.851,16 zł, zmniejszenie 246.446,05 zł, stan końcowy: 1.404.405,11 zł, - Inne środki trwałe: Stan początkowy: 42.217,17 zł, zwiększenie 38.487,34 zł, stan końcowy: 80.704,51 zł. Amortyzacja środków trwałych za rok 2023 r stanowiła wartość kosztową 5.753.829,95 zł
1.2.	aktualną wartość rynkową środków trwałych, w tym dóbr kultury – o ile jednostka dysponuje takimi informacjami
	Jednostka nie dysponuje taką informacją
1.3.	kwotę dokonanych w trakcie roku obrotowego odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych odrębnie dla długoterminowych aktywów niefinansowych oraz długoterminowych aktywów finansowych
	Nie dokonywano odpisów aktualizujących
1.4.	wartość gruntów użytkowanych wieczysto
	0,00 zł.
1.5.	wartość nieamortyzowanych lub nieumarzanych przez jednostkę środków trwałych, używanych na podstawie umów najmu, dzierżawy i innych umów, w tym z tytułu umów leasingu
	W 2023 r. nie wystąpiły przypadki używania przez jednostkę środków trwałych na podstawie umów najmu i dzierżawy..
1.6.	liczbę oraz wartość posiadanych papierów wartościowych, w tym akcji i udziałów oraz dłużnych papierów wartościowych
	Gmina nie posiada papierów wartościowych

1.7.	dane o odpisach aktualizujących wartość należności, ze wskazaniem stanu na początek roku obrotowego, zwiększeniach, wykorzystaniu, rozwiązaniu i stanie na koniec roku obrotowego, z uwzględnieniem należności finansowych jednostek samorządu terytorialnego (stan pożyczek zagrożonych)
	Gmina nie posiada pożyczek zagrożonych
1.8.	dane o stanie rezerw według celu ich utworzenia na początek roku obrotowego, zwiększeniach, wykorzystaniu, rozwiązaniu i stanie końcowym
	Gmina nie tworzyła rezerw
1.9.	podział zobowiązań długoterminowych o pozostałym od dnia bilansowego, przewidywanym umową lub wynikającym z innego tytułu prawnego, okresie spłaty:
a)	powyżej 1 roku do 3 lat
	3.400.000,00 zł - zobowiązania finansowe z tytułu wyemitowanych obligacji
b)	powyżej 3 do 5 lat
	0,00 zł - zobowiązania finansowe z tytułu kredytów zaciągniętych na rynku krajowym i wyemitowanych obligacji
c)	powyżej 5 lat
	0,00 zł
1.10.	kwotę zobowiązań w sytuacji gdy jednostka kwalifikuje umowy leasingu zgodnie z przepisami podatkowymi (leasing operacyjny), a według przepisów o rachunkowości byłby to leasing finansowy lub zwrotny z podziałem na kwotę zobowiązań z tytułu leasingu finansowego lub leasingu zwrotnego
	Nie występuje
1.11.	łącznie kwotę zobowiązań zabezpieczonych na majątku jednostki ze wskazaniem charakteru i formy tych zabezpieczeń
	Nie występuje
1.12.	łącznie kwotę zobowiązań warunkowych, w tym również udzielonych przez jednostkę gwarancji i poręczeń, także wekslowych, niewykazanych w bilansie, ze wskazaniem zobowiązań zabezpieczonych na majątku jednostki oraz charakteru i formy tych zabezpieczeń
	Nie występuje
1.13.	wykaz istotnych pozycji czynnych i biernych rozliczeń międzyokresowych, w tym kwotę czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów stanowiących różnicę między wartością otrzymanych finansowych składników aktywów a zobowiązaniem zapłaty za nie
	Nie występuje
1.14.	łącznie kwotę otrzymanych przez jednostkę gwarancji i poręczeń niewykazanych w bilansie
	Nie występuje
1.15.	kwotę wypłaconych środków pieniężnych na świadczenia pracownicze
	Ogółem: 160.389,88 zł, w tym: 45.699,60 zł z tytułu nagród jubileuszowych, 20.037,48 zł z tytułu ekwiwalentów za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, 94.652,80 zł z tytułu odpraw emerytalnych.
1.16.	inne informacje
	Wszystkie istotne informacje przedstawiono powyżej
2.	
2.1.	wysokość odpisów aktualizujących wartość zapasów
	Nie występuje
2.2.	koszt wytworzenia środków trwałych w budowie, w tym odsetki oraz różnice kursowe, które powiększyły koszt wytworzenia środków trwałych w budowie w roku obrotowym
	Koszt wytworzenia środków trwałych w budowie: Koszt wytworzenia środków trwałych w budowie: 13.689.933,63 zł, w tym odsetki 0,00 zł.

2.3.	kwotę i charakter poszczególnych pozycji przychodów lub kosztów o nadzwyczajnej wartości lub które wystąpiły incydentalnie
	Zyski i straty nadzwyczajne nie wystąpiły
2.4.	informację o kwocie należności z tytułu podatków realizowanych przez organy podatkowe podległe ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych wykazywanych w sprawozdaniu z wykonania planu dochodów budżetowych
	Nie dotyczy
2.5.	inne informacje
	Wszystkie istotne informacje przedstawiono powyżej
3.	Inne informacje niż wymienione powyżej, jeżeli mogłyby w istotny sposób wpłynąć na ocenę sytuacji majątkowej i finansowej oraz wynik finansowy jednostki
	Wszystkie istotne informacje przedstawiono powyżej

.....Grzegorz Gałań
(główny księgowy)

25.04.2024 r.
(rok, miesiąc, dzień)

Marzena Czubaj-Gancarz
(kierownik jednostki)